

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsa**

**17/2024. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.066/2023/7. szám)**

**az anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett
történő kiszabása esetén a harmadfokú eljárásban az ellentétes döntéssel nem érintett
bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztathatóságáról**

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a legfőbb ügyész által előterjesztett előzetes döntéshozatali indítvány alapján lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján – és az 583. § (3) bekezdés a) pontja szerint – a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést sérelmező másodfellebbezés esetében a harmadfokú bíróság általi felülbírálat kiterjed a másodfokú bíróság ellentétes döntésével nem érintett bűncselekmény miatt kiszabott büntetés vizsgálatára, ha a másodfokú bíróság a halmazatban álló bűncselekmények miatti halmazati büntetést több büntetési, intézkedési nem egymás mellett történő kiszabásával állapította meg.

Indokolás

I.

- [1] A legfőbb ügyész a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés *a*) pontja és a Bszi. 33. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján, a jogegység érdekében előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő arra hivatkozva, hogy az ítélezési gyakorlat megosztott azzal összefüggésben, hogy a harmadfokú eljárásban miként van lehetőség anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén a kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztatására.
- [2] A legfőbb ügyész az ítélezési gyakorlat megosztottságát az alábbiak szerint mutatta be.
- 1.
- [3] A Győri Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.1.7/2019/31. számú, 2021. február 4. napján meghozott ítéletével a rendőr törzsszázlós terheltet bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 234. §-ának (1) bekezdésébe ütköző közúti veszélyeztetés büntetében és a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétségében. Ezért őt halmazati büntetésül 300 napi tétel, napi tételenként 1.300 forint, így összesen 390.000 forint pénzbüntetésre, 2 évre a zászlósi rendfokozatba történő visszavetésre és 1 évre a „B” kategóriájú járművek vezetésétől eltiltásra ítélte.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség a terhelt terhére a büntetés súlyosítása végett, a terhelt felmentésért, a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett.

- [5] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság a 6.Kbf.15/2021/24. számú, 2021. szeptember 24. napján meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 305. § c) pontjába ütköző hivatali visszaélés büntetében is. A terhelttel szemben kiszabott katonai büntetést szolgálati viszony megszüntetésére súlyosította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [6] A másodfokú ítélet ellen az ügyészség a terhelt terhére a kiszabott büntetés súlyosítása végett, a terhelt és védője a hivatali visszaélés büntette tekintetében felmentés végett, továbbá az első- és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése, illetve a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.
- [7] A Kúria Bhar.1420/2021/13. számú, 2022. február 8. napján kihirdetett ítéletével a másodfokú ítéletet a büntetést kiszabó részében megváltoztatta, a terheltet halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra ítélte, a közúti járművezetéstől eltiltás tartamát 3 évre súlyosította azzal, hogy a „B” kategóriára korlátozást mellőzte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban határozta meg, amelyből a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Egyidejűleg a pénzbüntetés kiszabására és a szolgálati viszony megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. Elrendelte továbbá a Győri Törvényszék Katonai Tanácsának Kb.II.6/2016/17. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 6.Kbf.49/2017/12. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását. A Kúria döntése BH 2022.173. számon jelent meg.
- 2.
- [8] A Székesfehérvári Járásbíróság a 2.Bpk.616/2020/2. számú, 2020. május 21. napján kelt büntetővégzésével a terhelttel szemben a Btk. 234. § (1) bekezdésébe ütköző közúti veszélyeztetés büntette és a Btk. 310. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel a Btk. 311. §-ába ütköző közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt 1 év, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést és 1 év közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki. A járásbíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg.
- [9] A büntetővégzéssel szemben a terhelt tárgyalás tartását kérte.
- [10] A Székesfehérvári Járásbíróság 2.B.266/2020/32. számú, 2021. június 8. napján kihirdetett ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 234. § (1) bekezdésébe ütköző közúti veszélyeztetés büntetében. Ezért őt 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.500 forintban állapította meg. A terheltet az ellene a Btk. 310. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel a Btk. 311. §-ába ütköző közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetének vádja alól felmentette.
- [11] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség a terhelt terhére a felmentő rendelkezéssel szemben bűnösség megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében, míg a terhelt és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést.
- [12] A Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2.Bf.120/2021/10. számú, 2022. január 20. napján kihirdetett ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelt közlekedési bűncselekményként értékelt cselekményét közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetének is minősítette, továbbá a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétségében is. A másodfokú bíróság a terhelt büntetését halmazati büntetesként tekintette kiszabottnak és a szabadságvesztés tartamát 1 évre súlyosította, annak végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. A szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztésből – annak utólagos végrehajtása esetén – a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A terhelttel szemben alkalmazott pénzbüntetés kiszabását mellőzte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [13] A másodfokú ítélet ellen az ügyészség a terhelt terhére, az ellentétes döntés körében a jogi minősítés megváltoztatása, a kiszabott büntetés súlyosítása, a szabadságvesztés és a próbaidő tartamának felemelése, valamint közúti járművezetéstől eltiltás kiszabása végett, míg a terhelt és védője a garázdaság vétsége alóli felmentés érdekében jelentett be fellebbezést. A terhelt a harmadfokú eljárás során a fellebbezését visszavonta.
- [14] A Győri Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Bhar.III.24/2022/15. számú, 2022. szeptember 27. napján kihirdetett ítéletével a másodfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelt terhére közúti veszélyeztetés büntettként és közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettként értékelt cselekményt egységesen a Btk. 234. § (1) bekezdése szerinti közúti veszélyeztetés büntettként minősítette, pontosította a terhelt által megfizetni köteles bűnügyi költség összegét. Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyta. Az indítványozó kiemelte a Győri Ítéltábla ügydöntő határozata indokolásának [26] bekezdésében kifejtett érvelést, miszerint: „a Be. 618. § /3/ bekezdés b/ pont ba/ pontja szerint a harmadfokú bíróság akkor vizsgálja a fellebbezéssel nem érintett rész vonatkozásában a büntetést, amennyiben a bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, vagy a bb/ pontja alapján, ha a kiszabott büntetés vagy intézkedés törvénysértő. Kétségtelen, hogy az ítéltábla változtatott a közúton történt cselekmény kapcsán annak minősítésén, a járművezetéstől eltiltás alkalmazását lehetővé tevő bűncselekmény minősítése azonban ezzel nem változott, az adott cselekményt a bíróságok mindvégig közúti veszélyeztetés büntettként értékelték azzal, hogy a másodfokú bíróság vele halmazatban megállapíthatónak látta az egyébként járművezetéstől eltiltás büntetés kiszabását lehetővé nem tevő közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettkét is. Ilyen értelemben tehát harmadfokon a minősítés megváltoztatásának szerepe nem volt. A törvény egy esetben írja elő a járművezetéstől eltiltás kötelező alkalmazását, mégpedig a Btk. 55. § /2/ bekezdése értelmében a járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas vagy járművezetés bódult állapotban bűncselekményt követett el. Azonban ez esetben is mellőzhető az eltiltás különös méltánylást érdemlő esetben. Ebből következően a vádlott által megvalósított közlekedési bűncselekményre a törvény nem írja elő kötelezően a járművezetéstől eltiltás alkalmazását, vagyis törvénysértőnek sem tekinthető a másodfokú bíróság azon eljárása, hogy az adott körülmények közt nem alkalmazta a vádlottal szemben ezt a büntetést. [...] az ítéltábla jelen ügyben a fenti érvek mentén úgy ítélte meg, hogy a harmadfokú felülbírálat nem terjedhetett ki a fellebbezéssel nem érintett bűncselekményhez fűződő, ilyen értelemben az alkalmazhatóságának körét tekintve sajátos büntetésre vagy, mint jelen esetben annak hiányára.”

II.

- [15] A legfőbb ügyész az előzetes döntéshozatali indítványában az anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén, a harmadfokú eljárásban az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztathatósága tekintetében az I/2. szám alatt bemutatott ügyben követett álláspontot tartotta helytállónak.
- [16] Indokai szerint a Btk. több olyan büntetést is tartalmaz, amely csak a törvényben meghatározott típusú bűncselekmények miatt szabható ki. Ilyennek tekinthető például: a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés, amely kizárólag haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt – határozott ideig tartó szabadságvesztés mellett – szabható ki, ha az elkövetőnek megfelelő jövedelme vagy vagyona van, a Btk. 52. § (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti, a (3) és (4) bekezdése szerinti foglalkozástól eltiltás, a Btk. 55. § (1) és (2) bekezdése szerinti járművezetéstől eltiltás, a Btk. 57. § (1) bekezdése szerinti kitiltás, a Btk. 58. § (1) bekezdése szerinti sportrendezvények látogatásától való eltiltás és a Btk. 60. § (2a) bekezdése szerinti kiutasítás.

- [17] A Btk. 33. § (3) bekezdése szerint a büntetések – az (5) és a (6) bekezdésben foglalt kivételekkel – egymás mellett is kiszabhatóak.
- [18] A súlyosítási tilalom [a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 595. § (1) bekezdés] kapcsán hivatkozott a Kúria Bfv.31/2021/8. számú határozatának [14] bekezdésében kifejtettekre: „a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezésnek minősül, ha az arra jogosult a büntetés (ideértve annak bármely elemét) tartamának felemelését indítványozza, mely egységesen, az elsőfokú ítéletben alkalmazott joghátrány egésze, annak valamennyi eleme tekintetében feloldja a súlyosítási tilalmat. Nincs olyan törvényi rendelkezés, amely ezt a büntetés fellebbezéssel támadott elemére szorítaná, és akként rendelkezne, hogy a büntetésnek csak azon eleme súlyosítható, amely ellen a terhelt terhére fellebbezést jelentettek be.” Egyben utalt arra, hogy a Kúria ezen határozatával érintett alapügyben az ügydöntő határozat a másodfokú eljárásban emelkedett jogerőre. Az elsőfokú eljárás szabályai szerint a Be. 583. §-ának (2) bekezdése alapján fellebbezésnek van helye az ítélet bármely rendelkezése és az indokolása ellen. Ehhez képest azonban a másodfokú ügydöntő határozat fellebbezéssel sérelmezhető rendelkezéseit és a harmadfokú eljárásban érvényesülő felülbírálat terjedelmét tekintve eltérő szabályok érvényesülnek.
- [19] Az indítványozó kiemelte a Kúria mint harmadfokú bíróság Bhar.93/2023/11. számú ítéletének [33] bekezdését, miszerint „Ha létezik ellentétes döntés, akkor azzal felmerül a fellebbezés bejelentésének elvi lehetősége is. Azonban, ha az ellentétes döntés a vádlott javára szól, akkor a vádlott és a védő értelemszerűen csak korlátozott fellebbezéssel élhet, hiszen a javára szóló ellentétes döntést nem támadhatja. Azt azonban valóban kifogásolhatja, hogy ennek nyomán milyen következtetésre jutott a büntetést illetően a másodfokú bíróság. A büntetést ugyanis nem cselekményenként szabja ki a bíróság, hanem halmazati büntetésként egységesen, valamennyi, a terhelt terhére értékelt bűncselekmény vonatkozásában. Ebben az esetben a harmadfokú bíróságnak meg kell vizsgálnia a fellebbezéssel nem érintett vagy eleve fellebbezéssel nem is támadható nem ellentétes, hanem mindkét fokon egyezően megítélt cselekmények tekintetében is azt, hogy ez a magatartás, ami a másodfokú bíróság által alapul vett a tényállásban, bűncselekmény-e és ha igen, akkor miként minősül. Majd ezek vizsgálatát követően lehet meghozni a büntetésre vonatkozó – egységes – döntést.” Az indítványozó érvelése szerint is kétségtelen, hogy a Btk. 81. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni, és ennek nem mond ellent a több büntetés egymás mellett történő kiszabása sem. Ugyanakkor azonban az anyagi bűnhalmazat esetén nem állítható, hogy a kifejezetten – az indítvány megnevezése szerint – bűncselekmény-specifikus büntetést, mint a közúti járművezetéstől eltiltást a bíróság valamennyi, a terhelt terhére megállapított bűncselekmény miatt szabja ki.
- [20] Hivatkozott a Be. 615. § (3) bekezdésének a) pontjára, miszerint a másodfokú ítélet elleni fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a b) pont szerint a kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást. Ebből következően azt az álláspontot fogalmazta meg, hogy a másodfokú ügydöntő határozatnak a Be. 583. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti, az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést is ideértve a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezése csak akkor sérelmezhető, ha az az ellentétes döntéssel, vagyis a bűnösség körének változásával összefügg. Érvelése szerint a harmadfokú eljárásnak az alapvető eljárásjogi rendeltetése az, hogy a bűnösség körében történt ellentétes döntés tárgyában töltsön be jogorvoslati szerepet, és az ellentétes döntésben, valamint az ezzel összefüggő kérdésben a jogerő hatásával döntsön. Értelmezése szerint az anyagi halmazatban álló bűncselekmények esetén ez azt jelenti, hogy amennyiben az egyik bűncselekményben mind az első-, mind a másodfokú bíróság marasztalta a terheltet – azaz az e bűncselekmény miatti bűnösség megállapításában a két ítélet egymással nem ellentétes –,

akkor az e cselekmény alapján kiszabott – és az ellentétes döntés alapját képező cselekmény miatt ki nem szabható – bűncselekmény-specifikus büntetési nem a másodfokú ítélet elleni fellebbezésben nem sérelmezhető.

[21] Az indítványozó a harmadfokú eljárásban érvényesülő felülbírálat terjedelmének ismertetését követően kitért arra, hogy a másodfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett része alatt azt az ítéleti rendelkezést, illetve annak azt a részét is érteni kell, amely másodfellebbezéssel – ellentétes döntés hiányában – joghatályosan nem támadható. Ebből következően, ha a másodfokú ítélet elleni fellebbezés az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő büntetéskiszabási rendelkezést, vagy azt is támadja, úgy az ellentétes döntés alapját nem képező bűncselekmény miatt kiszabott speciális büntetés csak akkor változtatható meg, ha az ellentétes döntés alapját nem képező cselekmény tekintetében a bűnösség megállapítására vagy a minősítésre vonatkozó rendelkezést meg kell változtatni, avagy ezen speciális büntetés törvénysértő. Rámutatott arra, hogy mindez összefügg azzal, hogy a harmadfokú bíróságnak az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény tekintetében a jogbíróság szerepét is be kell töltenie. A Be. 650. § (1) bekezdésének a) pontja szerint ugyanis nincs helye felülvizsgálatnak a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt a harmadfokú bíróság jogerős ügydöntő határozatának rendelkezése, illetve része ellen.

[22] Hivatkozott arra, hogy Be. 618. §-ának jelenleg – és az ismertetett ügyekben a harmadfokú ügydöntő határozatok meghozatalakor is – hatályos (3) bekezdését a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény állapította meg, és az ehhez fűzött miniszteri indokolás szerint „a jogorvoslati rendszer kialakításakor további elvárásként jelentkezett, hogy ha az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezés a jogorvoslati eljárást megnyitja, úgy a szabályozás teremtsen meg annak a lehetőségét, hogy az ügydöntő határozat törvényességi hibái lehetőség szerint a rendes jogorvoslati eljárásban kijavításra kerüljenek. A hibák ilyen módú orvoslásának egyrészt pergazdaságossági oka van, továbbá ez a követelmény a tényállás rögzülésének követelménye mellett azt is jelenti, hogy a javítást a felsőbb bírósági fórumokon a jogkérdés esetében kell igazzá tenni. E kritériummal áll összefüggésben az, hogy a bíró nem kötelezhető a törvénysértés eltűrésére. A törvény nem kötelezhet törvénysértő határozat meghozatalára, és az észlelt törvénysértéseknél meg kell teremteni a beavatkozási lehetőségeket. Külön szempont a jogorvoslati struktúrában a harmadfokú eljárás és a felülvizsgálat egymáshoz való viszonyrendszere. A működőképesség kritériuma ugyanis az, hogy ami harmadfokon nem javítható, arra felülvizsgálatban kell megteremteni a lehetőséget. A szabályozási logika erre tekintettel amellet szól, hogy a harmadfokú eljárásban a határozat jogerőre emelkedése előtt kell – megelőzendően a felülvizsgálatot – minden jogi hibát orvosolni.”

[23] A legfőbb ügyész álláspontja szerint – a kifejtettek alapján – az anyagi halmazatot képező bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén, amennyiben az ellentétes döntés alapját nem képező bűncselekmény kapcsán a bűnösség megállapítása, a cselekmény minősítése és a kifejezetten csak az emiatt kiszabható bűncselekmény-specifikus büntetés törvényes, úgy ezen büntetés megváltoztatására a harmadfokú eljárásban nincs lehetőség.

[24] Mindezekre alapítottn a legfőbb ügyész az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát tartotta indokoltnak.

III.

[25] Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 25. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz, amellyel egyezően rendelkezik a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja. A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján az előzetes döntéshozatali

indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi határozat meghozatala, korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése szükséges. A Bszi. 33. § (1) bekezdés c) pontja szerint jogegységi eljárást kell lefolytatni, ha azt a legfőbb ügyész indítványozza.

[26] Az előzetes döntéshozatali indítványban az indítványozó a Bszi. 33. § (2) bekezdésében foglalt törvényi előírásnak megfelelően megjelölte, hogy milyen kérdésben és mely okból kéri a jogegységi eljárásban a jogegységi határozat meghozatalát, és az indítványhoz mellékelte az érintett bírósági határozatok kiadmányát, amelyekre alapítottnak a megosztott bírói gyakorlat megállapíthatóvá válik.

[27] Az Alaptörvény és a Bszi. felhívott rendelkezéseinek megfelelően a Jogegységi Panasz Tanácsnak – az előírt feltételek fennállta esetén – jogegységi eljárást kell lefolytatnia és az alapján jogegységi határozatot kell hoznia az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében. Az indítványt megvizsgálva a Jogegységi Panasz Tanács megállapította, hogy az indítványozó a bemutatott jogerős bírósági határozatokkal alátámasztotta azt, hogy az ítélkezési gyakorlatban két eltérő jogi álláspontot megjelenítő harmadfokú bírósági határozatot hoztak azzal összefüggésben, hogy a harmadfokú eljárásban miként van lehetőség anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén, a kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztatására.

[28] Az ülésen a legfőbb ügyész képviselője a legfőbb ügyész indítványát változatlan tartalommal fenntartotta és azzal egyező érveléssel mellett azt indítványozta, hogy Kúria a harmadfokú bíróság felülbírálatának terjedelmét az anyagi halmazatot képező bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén akként állapítsa meg, hogy amennyiben az ellentétes döntés alapját nem képező bűncselekmény kapcsán a bűnösség megállapítása, a cselekmény minősítése és a kifejezetten csak az emiatt kiszabható bűncselekmény-specifikus büntetés törvényes, úgy ezen büntetés megváltoztatására a harmadfokú eljárásban nincs lehetőség.

IV.

[29] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa megállapította, hogy az előzetes döntéshozatali indítvány – az abban foglaltaktól eltérő indokolás alapján – alapos, mivel az indítvány I/1. és I/2. szám alatt ismertetett ügyekben meghozott harmadfokú ítéletek a Be. 618. § (3) bekezdésében megfogalmazott jogkérdésben eltérő jogértelmezést tartalmaznak.

1.

[30] A Jogegységi Panasz Tanács az indítványban hivatkozott jogerős bírósági határozatok alapján az alábbiakat emeli ki.

1.1.

[31] Az I/1. alatt bemutatott ügyben az elsőfokon eljáró Győri Törvényszék Katonai Tanácsa a terhelt büntetőjogi felelősségét közúti veszélyeztetés büntetében és garázdaság vétségében állapította meg, és halmazati büntetésül pénzbüntetésre, 2 évre a zászlósi rendfokozatba történő visszavetésre és 1 év „B” kategóriájú járművezetéstől eltiltásra ítélte. A tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész a büntetés súlyosítása érdekében, míg a terhelt a felmentése érdekében, a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

[32] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a vádlott bűnösségét hivatali visszaélés büntetében is megállapította és a vele szemben kiszabott katonai büntetést szolgálati viszony megszűntetésére súlyosította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a Be.

615. § (1) bekezdése nyitotta meg, mivel a Fővárosi Ítéltábla Katonai tanácsa a terhelt bűnösségét olyan bűncselekményben is megállapította, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. A másodfokú ítélettel szemben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a terhelt terhére a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján a terhelttel szemben kiszabott büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést, és indítványozta, hogy a Kúria a pénzbüntetés és a szolgálati viszony megszüntetése katonai büntetés mellőzésével a terheltet ítélje határozott ideig tartó szabadságvesztésre, melynek végrehajtási fokozatát – az időmúlásra, a vádlott rendezett életvitelére és hosszú szolgálati viszonyára tekintettel eggyel enyhébb – fogház fokozatban határozza meg, továbbá tiltsa el a közügyek gyakorlásától, és rendelje el a vele szemben korábban kiszabott és végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását, egyebekben a másodfokú ítéletet hagyja helyben. A terhelt és a védője az ellentétes döntés tekintetében felmentésért, valamint enyhítés érdekében is másodfellebbezéssel élt, azaz a jogorvoslati indítványuk a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján alapult. A Legfőbb Ügyészség a fellebbviteli főügyészség másodfellebbezését, a másodfokú ítélet indokolásának azzal történő kiegészítésére tett indítvánnyal tartotta fenn, hogy a közlekedési bűncselekmény tekintetében a terhelt egyenes szándéka a közvetlen veszély létrehozására is kiterjedt.

- [33] A Kúria a Bfv.1420/2023/13. számú ítéletében a Fővárosi Ítéltábla 6.Kbf.15/2021/24. számú ítéletét a büntetést kiszabó részében megváltoztatta, és a terheltet halmazati büntetésül fogház fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre, közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá a közúti járművezetéstől eltiltás tartamát 3 évre súlyosította azzal, hogy a „B” kategóriára korlátozást mellőzte. Ezen túlmenően rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról; a pénzbüntetés kiszabására, valamint a szolgálati viszony megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, és elrendelte a terhelttel szemben korábban kiszabott és végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását. A Kúria az ítélete indokolásának [48]-[49] bekezdésében rögzítette, hogy „A joghatályos ügyészi másodfellebbezés a Be. 615. (3) bekezdés b) pontján alapult, a Be. 583. (3) bekezdés a) pontjában foglaltakat sérelmezve a vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítását célozta. A büntetéskiszabás a bűnösséggel, illetve a bűnösség terjedelmével nyilvánvalóan összefüggésben áll. A büntetés szükségképpen – még érintetlenül hagyása esetén is másodfokú bíróság ítéletének olyan része, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.” Ezen túlmenően az ítélet indokolása [114]-[120] bekezdésében részletesen kifejtette, hogy a Btk. „meghatározza a büntetés célját és a büntetéskiszabás elveit [Btk. 79. §, 80. § (1) bekezdés]. [...] Ahhoz, hogy egy büntetés elérje célját, általában elegendő, hogy a büntetés okozta rossz nagyobb legyen, mint a bűnből következő jó, és a rossz túlsúlya alapján kell kiróni a büntetést és közömbössé tenni azt az előnyt, amelyet egy adott bűncselekmény elkövetése az elkövető számára jelentene. E mérlegelési folyamatnak nyilvánvalóan vannak általános és speciális (az elkövető személyéből és a cselekmény jellegéből adódó) szempontjai. Ez tehát a büntetés célja, és egy adott büntetés arányosságának a lényege.”

1.2.

- [34] Az I/2. alatti ügyben a Székesfehérvári Járásbíróság büntetővégzésben a terhelttel szemben közúti veszélyeztetés büntette és közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt halmazati büntetést szabott ki. A terhelt a büntetővégzéssel szemben tárgyalás tartását kérte, ebből eredően a bíróság a büntetővégzést hatályon kívül helyezte [Be. 756. § (4) bekezdés] és tárgyaláson döntött a terhelt büntetőjogi felelőssége tárgyában. A Járásbíróság ítéletében a terhelt bűnösségét közúti veszélyeztetés büntetében állapította meg és emiatt pénzbüntetésre ítélte, míg a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól felmentette. A terhelt és védője, valamint az ügyészség által bejelentett ellentétes

irányú fellebbezések alapján eljáró másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által közlekedési bűncselekményként értékelt cselekménye egyben közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettének is minősül, míg az eljárás tárgyát képező másik cselekmény alapján – amely tekintetében a járásbíróság felmentő rendelkezést hozott – a terheltet bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében. Ezért a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a terheltet halmazati büntetésül szabadságvesztésre ítélte, amelynek a végrehajtását próbaidőre felfüggesztette. Mindezek alapján tehát a garázdaság büntette vonatkozásában a másodfokú bíróság a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ellentétes döntést hozott, ami megnyitotta a másodfellebbezés lehetőségét. Ugyanakkor a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette nem alapozta meg a másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetőségét, mert e bűncselekmény a közúti veszélyeztetés büntettével valóságos alaki – és nem anyagi – halmazatban áll.

[35] A főügyészség a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezésében az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést sérelmezte, és a kiszabott büntetés további súlyosítását (a szabadságvesztés és a próbaidő tartamának emelését és közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását), ezen túlmenően az ellentétes döntés tekintetében a minősítés megváltoztatását és a cselekmény közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettekénti minősítését, valamint az elsőfokú ítélet a felmentő rendelkezésének mellőzését – mivel azt a másodfokú bíróság elmulasztotta – indítványozta. A terhelt és védője a Be. 615. § (3) bekezdése alapján a garázdaság vétsége tekintetében felmentés érdekében jelentett be másodfellebbezést.

[36] A harmadfokon eljáró Győri Ítéltábla a másodfokú ítéletet megváltoztatta, és a közúti veszélyeztetés büntetteként és közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetteként értékelt cselekményt egységesen közúti veszélyeztetés büntettének minősítette. A főügyészség által a büntetés súlyosítása érdekében bejelentett fellebbezés vonatkozásában a Bhar.24/2022/15. számú ítélet [24] bekezdésében rögzítette, hogy „A fellebbviteli főügyészség a súlyosítást célzó fellebbezés indoklásában hivatkozott a Be. 618. § /3/ bekezdésében foglaltakra, melyek értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy a harmadfokú bíróság a büntetéseket és intézkedéseket egységesen kiszabottként értékeli, ezért a járművezetéstől eltiltás (mellőzése) is az ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezés.”. Az ítéltábla ezzel ellentétes jogi érvelését a harmadfokú ítélet – jelen jogegységi határozat [14] bekezdésében már rögzített – [26] bekezdése tartalmazza.

2.

[37] Az indítvány elbírálásánál irányadó alaptörvényi és jogszabályi rendelkezések, valamint az Alkotmánybíróság kötelező erejű határozatainak releváns megállapításai a következők.

[38] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam.

[39] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint: A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.

[40] A Be. 615. § (2) bekezdése értelmében ellentétes a döntés, ha: a másodfokú bíróság
a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
b) az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,
c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Míg a (2a) bekezdése meghatározza, hogy nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés

megváltoztatásának lett volna helye. Ugyanakkor a Be 615. § (2a) bekezdése értelmében nem minősül ellentétes döntésnek és így nem alapozza meg a másodfellebbezést, ha a terhelt egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

- [41] A Be. 615. § (3) bekezdése szerint a másodfellebbezés sérelmezheti
- a) az ellentétes döntést, illetve
 - b) kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.
- [42] A Be. 615. § (5) bekezdése kizárja a másodfokú bíróság ítéletének fentiekben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen a fellebbezés lehetőségét.
- [43] A Be. 583. § (3) bekezdése előírja, hogy fellebbezésnek helye van kizárólag
- a) az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést is ideértve a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezés,
 - b) az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezése, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezése, vagy
 - c) a felmentő ítélet indokolásának 566. § (4) bekezdése, valamint a megszüntető határozat indokolásának 567. § (5) bekezdése szerinti tartalma ellen is.
- [44] A harmadfokú felülbírálat terjedelmét a Be. 618. § (1) bekezdése szabályozza: A harmadfokú bíróság
- a) a másodfokú bíróság ítéletének
 - aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,
 - ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és
 - b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.
- [45] A Be. 618. § (3) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja
- a) az 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában meghatározottakat,
 - b) az 590. § (5) bekezdés d) pontjában meghatározottakat is, ha a 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti fellebbezés a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésen kívüli rendelkezést sérelmezett, és ba) a bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, vagy bb) a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő.
- [46] A Be. 617. §-a kimondja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a Be. Tizenhatodik (harmadfokú bírósági eljárásra vonatkozó) Részében foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.
- [47] A Be. 590. § (5) bekezdés a)-d) pontja szerint az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a másodfokú bíróság
- a) az elsőfokú bírósági eljárást és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén
 - aa) a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni, vagy
 - ab) a 609. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni,

b) a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni,

c) a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést, továbbá

d) a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést.

[48] A Btk. 6. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.

[49] A Btk. 33. § (5) bekezdése értelmében a büntetési nemek – a jelen ügyre nem vonatkoztatható kivételekkel – egymás mellett is kiszabhatóak.

[50] A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

[51] A Btk. 80. § (1) bekezdése értelmében a büntetést a Btk.-ban meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[52] A Btk. 81. § (1) és (2) bekezdése értelmében bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni, és a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a leg súlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni.

[53] A Btk. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerint a járművezetéstől azt lehet eltiltani, aki az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével követi el a bűncselekményt.

3.

[54] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok alkotmányos kötelezettsége, hogy az ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33] és 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.

[55] A bíróságoknak a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítaniuk az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük {3237/2022. (V. 18.) AB határozat, Indokolás [25]}.

[56] Ekként a Jogegységi Panasz Tanács – az Alaptörvény 28. cikk második mondatának megfelelően – az érintett szabályok megalkotására és módosítására irányuló javaslat indokolásának figyelembevételével, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 39. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság határozataiban foglaltakat szem előtt tartva vizsgálta az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből eredő jogorvoslati jogot érintő és felülbírálat terjedelmére vonatkozó eldöntendő kérdést, amelynek során alapvető jelentősége volt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó normavilágosság követelménye alkotmányos tartalmának.

3.1.

[57] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a normavilágosság követelménye a büntetőjogi – mint eleve alapjog-korlátozó – normák tekintetében különösen fontos.

3.2.

[58] Az Alkotmánybíróság 20/2020. (VIII. 4.) AB határozatának [67] bekezdése szerint „Az Alkotmánybíróság legutóbb a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában erősítette meg gyakorlatát arra vonatkozóan, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság. A jogbiztonság pedig az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is

világosak, egyértelműek és a norma címzettjei számára is értelmezhetők és követhetők legyenek (Indokolás [116], [120]). A jogalanyoknak tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz igazíthassák [25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132]. Ehhez pedig az szükséges, hogy a jogszabály szövege a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142].”

4.

- [59] A fentiek szem előtt tartásával a Jogegységi Panasz Tanács megállapította, hogy a legfőbb ügyész által hivatkozott ügyekben harmadfokon eljáró bíróságok a másodfellebbezések tartalmának alapulvételével állapították meg a harmadfokú felülbírálat terjedelmét, amelynek során szem előtt tartották, hogy a fellebbezéssel érintett és fellebbezéssel nem érintett döntés tekintetében eltérő szabályok érvényesülnek.
- [60] A harmadfokon eljáró bíróságok ugyanakkor eltérően foglaltak állást a Be. 618. § (3) bekezdés b) pontjának értelmezése tekintetében abban a vonatkozásban, hogy a harmadfokú eljárásban miként van lehetőség anyagi halmazatban álló bűncselekmények miatt több büntetés egymás mellett történő kiszabása esetén a kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabható büntetés megváltoztatására.
- [61] Az I/1. alatt ismertetett ügyben a Kúria Bhar.1420/2021/13. számú ítélete szerint a másodfokú ítélet ellen a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéssel szemben bejelentett másodfellebbezés alapján a harmadfokú felülbírálat a másodfellebbezéssel érintett és nem érintett bűncselekmény(ek) miatt kiszabott halmazati büntetés vizsgálatára is kiterjed, amelynek során az alkalmazott szankció törvényessége abból a szempontból is vizsgálandó, hogy a Btk.-ban meghatározott büntetés céljának és a bünteteskiszabási elveknek megfelel-e.
- [62] Az I/2. alatt bemutatott ügyben a Győri Ítéltábla Bhar.III.24/2022/15. számú ítéletében kifejtettek szerint ebben az esetben a harmadfokú felülbírálat nem terjed ki a halmazati büntetés azon részére, amelynek az alkalmazhatóságát kizárólag a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény alapoz meg kivéve, ha azt törvénysértő módon szabták ki.
- [63] *Mindezek tükrében az indítványban bemutatott eltérő ítélkezési gyakorlat a Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint elsősorban abból ered, hogy a két bemutatott ügyben a harmadfokon eljáró bíróságok eltérő álláspontra helyezkedtek abban a kérdésben, hogy halmazati büntetés esetén a kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett és erre tekintettel a másodfellebbezésben nem sérelmezett cselekmény miatt a másodfokú bíróság által kiszabott büntetési nem, és annak mértéke a harmadfokú felülbírálat részét képezi-e.*
- [64] Az indítványban ismertetett büntetőügyek vonatkozásában a Kúria megállapította, hogy mind a két ügyben a terhelt és a védője által bejelentett másodfellebbezés a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján, míg az ügyészség fellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontján alapult.
- [65] A másodfokú ítélet elleni másodfellebbezés a törvényi szabályozásból eredően az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéshez képest korlátozott, mivel az arra jogosult vagy az ellentétes döntést, vagy kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott azon rendelkezését vagy indokolását sérelmezheti, amelyet az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményezett. Ezen túlmenően a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerinti – az ellentétes döntés elleni – másodfellebbezés magában foglalja a Be. 615. § (3) bekezdés b) pont szerinti másodfellebbezést, így ez az a) ponthoz viszonyítva is korlátozott terjedelmű.

- [66] A Be. szabályrendszerében a felülbírálat terjedelme a fellebbezés tartalmához igazodik, azonban nem kizárólag a jogorvoslati indítványban foglaltakra korlátozódik. A Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján a másodfellebbezésben kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésben meghatározott rendelkezés sérelmezhető. Ez azonban a harmadfokú felülbírálat Be. 618. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott kereteit nem szűkíti le. Ezt a jogértelmezést tükrözi a Kúria Bhar.564/2021/11. számú – a Bíróági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett – határozata is. Eszerint a hivatkozott ügyben „a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabásának hiánya nem a harmadfokú felülbírálatot megnyitó ellentétes döntés következménye, annak mellőzése nem az ellentétes döntéssel összefüggő másodfokú felülbírálat eredménye, ezért önmagában nem teremti meg a harmadfokú eljárás lehetőségét” {Bhar.564/2021/11., Indokolás [107]}, azaz a másodfellebbezésben ennek sérelmezésére nincs törvényes lehetőség.
- [67] A harmadfokú felülbírálat terjedelmét a másodfokú ítélet másodfellebbezésben sérelmezett részére vonatkozóan a Be. 618. § (1) bekezdése, míg a másodfellebbezéssel nem érintett része tekintetében a Be. 618. § (3) bekezdése határozza meg. Ez utóbbi – a fentiekben kifejtettek alapján – a Be. 615. § (1) bekezdés a) pontja szerinti másodfellebbezés esetén a másodfokú ítéletnek kizárólag a másodfellebbezéssel nem támadható részét érinti, míg a Be. 615. § (1) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezés esetén kiterjed a másodfellebbezéssel nem támadott ellentétes döntéssel érintett, valamint az ellentétes döntéssel nem érintett részére.
- [68] A Be. 618. § (3) bekezdés b) pontja másodfellebbezéssel nem érintett rész tekintetében a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezés felülbírálatát akkor teszi lehetővé, ha a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezés a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésen kívüli rendelkezést sérelmezett – azaz a másodfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezését, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezést, vagy a felmentő ítélet indokolásának 566. § (4) bekezdése, valamint a megszüntető határozat indokolásának 567. § (5) bekezdése szerinti tartalmát –, és a harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezését megváltoztatja, vagy a kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés törvénysértő. Így tehát ez a jogszabályi rendelkezés azokra az esetekre vonatkozik, ha a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontjához képest korlátozott jogorvoslati jogot biztosító Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezésben az arra jogosultak nem sérelmezték az ellentétes döntéssel összefüggően a kiszabott büntetést és/vagy az alkalmazott intézkedést.
- [69] A másodfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a harmadfokú felülbírálat terjedelmét kizárólag ez alapján meghatározó jogértelmezés azt jelentené, hogy a harmadfokú bíróságnak törvényes lehetősége lenne a másodfokú bíróság által kiszabott halmazati büntetésnek a teljes körű – így az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekményre tekintettel alkalmazott büntetési nemekre is kiterjedő – felülbírálatára abban az esetben, ha a másodfellebbezés kizárólagosan az ellentétes döntéssel összefüggően a felmentésre vonatkozó indokolás Be. 567. § (5) bekezdése szerinti tartalmát sérelmezné, és a harmadfokú bíróság a másodfellebbezéssel nem érintett cselekmény tekintetében a minősítést megváltoztatná. Ellenben kizárt lenne abban az esetben, ha az arra a jogosult másodfellebbezésében kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredően a kiszabott büntetést [Be. 615. § (3) bekezdés b) pont, Be. 583. § (3) bekezdés a) pont] sérelmezné.

- [70] Ez az értelmezés ellentétes a büntetőeljárási, illetve az azt – az érintett jogszabályi rendelkezést is érintő – módosító törvény miniszteri indokolásával.
- [71] A Be. hatálybalépésekor a Be. 618. § (3) bekezdés b) pontja szerint a másodfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálatra kizárólag akkor nyílt lehetőség, ha a Be. 615. § (3) bekezdés szerinti fellebbezés alapos volt. Egyebekben az akkori szabályozás megegyezett a jelenleg hatályossal.
- [72] A Be. miniszteri indokolása szerint „Bár a felülbírálat a bejelentett fellebbezéshez igazodik, mégis ha az ítélet több cselekményről rendelkezik, a fellebbezés eredményességének a felülbírált ítéletben írt többi cselekménnyel együttesen is értékelésre kell kerülnie. Mindezekre tekintettel a törvény rögzíti, hogy a harmadfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett cselekmények viszonylatában is vizsgálja az abszolút hatályon kívül helyezésre vezető okokat, a tényállások megalapozottságának vizsgálata nélkül a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, illetve az eljárást meg kell szüntetni, ezen túlmenően a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést, továbbá a másodfokú bíróság ítéletének a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezését is. Ebben a körben azonban a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazásra vonatkozó rendelkezés felülbírálatát indokolt korlátok közé szorítani, hiszen ha magát a szankciót a fellebbezésre jogosultak egyike sem sérelmezte, hanem a fellebbezés csak valamely azon túli rendelkezésre (pl. szülői felügyeleti jog megszüntetése) koncentrál, nem adhat alapot a harmadfokú bíróságnak arra, hogy az ítélet szankcióra vonatkozó rendelkezését ok nélkül változtassa meg, arra csak akkor kerülhet sor, ha a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, és akkor is csak abban az esetben, ha a szankció törvénysértő, vagy eltúlzottan enyhe vagy súlyos.”
- [73] A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény – amely a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontját és a Be. 618. §-át (is) módosította – miniszteri indokolása szerint: „A Be. jogorvoslati rendszere megalkotásakor a teljes jogorvoslati rendszeren konzekvensen érvényesíteni kívánt követelmények fogalmazódtak meg. Ennek kiindulópontja az új Be. szabályozási elveiről szóló kormányhatározat azon része volt, mely megfontolás tárgyává tette olyan jogorvoslati rendszer kiépítését, ahol a másodfokú eljárás során a felülbírálat irányát és terjedelmét a bejelentett fellebbezésben kifejtett kifogás határozza meg. [...] A jogorvoslati rendszer kialakításakor további elvárásként jelentkezett, hogy ha az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezés a jogorvoslati eljárást megnyitja, úgy a szabályozás teremtsen meg annak a lehetőségét, hogy az ügydöntő határozat törvényességi hibái lehetőség szerint a rendes jogorvoslati eljárásban kijavításra kerüljenek. A hibák ilyen módú orvoslásának egyrészt pergazdaságossági oka van, továbbá ez a követelmény a tényállás rögzülésének követelménye mellett azt is jelenti, hogy a javítást a felsőbb bírósági fórumokon a jogkérdés esetében kell igazzá tenni. E kritériummal áll összefüggésben az, hogy a bíró nem kötelezhető a törvénysértés eltűrésére. A törvény nem kötelezhet törvénysértő határozat meghozatalára, és az észlelt törvénysértéseknél meg kell teremteni a beavatkozási lehetőségeket. [...] A módosítás a fent részletezett és a másodfokú eljárásban már jelenlévő koncepcionális elképzeléseket viszi tovább a korlátozott fellebbezés és felülbírálat másodfokú eljárásban megjelenő szabályozásának a harmadfokú eljárás sajátosságait figyelembevevő transzformációjával. A módosítás eredményeként, ha a fellebbezés joghatályos, a harmadfokú bíróság mindannak vizsgálatára felhatalmazást kap, amit a másodfokú bíróság a korlátozott fellebbezés esetén a korlátozott felülbírálat keretében megtehet. A módosítás a hatályos szabályozással szemben tágabbra nyitja a felülbírálat kereteit, de még mindig messze elmarad az 1998-as Be. azon felülbírálati rendszerétől, mely a teljes körű felülbírálatra adott lehetőséget. A harmadfokú bíróság ezáltal teljes körben megfelelhet a jogbíróság iránti igény

kívánalmainak, hiszen széles körben vizsgálhatja a felülbírált ítéletet az eljárási és anyagi előírások szempontjából, miközben a tényállás kötött marad.”

- [74] A fentiek tükrében a Be. és a 2020. évi XLIII. törvény miniszteri indokolása egyértelműen ellentétes az I/2. szám alatt bemutatott – és az indítványozó által helytállónak tartott – jogértelmezéssel.
- [75] A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (7) bekezdése szerint a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás kötelező erővel nem rendelkezik, ugyanakkor e jogszabályhely (5) bekezdése értelmében a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolásában a jogszabály előkészítője „bemutathatja a szabályozással összefüggő azon részletes körülményeket, amelyek a szabályozás értelmezését segíthetik”, ebből következően az ebben foglaltaknak alapvető jelentőséget kell tulajdonítani a törvényi szabályozás helyes értelmezése során.
- [76] A fentiekben kifejtetteket összegezve a Be. 618. § (3) bekezdésének helyes értelmezése szerint a harmadfokú eljárásban a másodfokú bíróság ítéletének másodfellebbezéssel nem érintett része tekintetében minden esetben a felülbírálat részét képezik a Be. 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában foglaltak, ugyanakkor a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontjában írtakra kizárólag csak akkor terjed ki a felülbírálat, ha a 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti másodfellebbezés a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésen kívüli rendelkezést sérelmezett, azaz a felülbírálat terjedelmére a törvény további korlátozást fogalmaz meg, amely akkor érvényesül, ha a kiszabott büntetést vagy intézkedést az arra jogosultak a másodfellebbezésben nem támadják.
- [77] Az indítványban felvetett jogkérdést az eljárásjogi szabályozás mellett büntető anyagi jogi szempontból is megvizsgálva azonos megállapítás tehető.
- [78] Bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el [Btk. 6. § (1) bekezdés]. A Btk. 81. § (1) bekezdése értelmében bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni. Ez alapján egyértelmű tény, hogy a halmazati büntetés tartalmilag is egységes büntetés, függetlenül a bűnhalmazatban lévő cselekmények számától.
- [79] A büntetés célját és a büntetéskiszabási elveket a Btk. Általános része valamennyi büntetőjogi felelősséget megállapító és emiatt büntetést kiszabó büntetőügyre egységesen határozza meg. Az indítványban az I/1. alatt bemutatott ügyben a harmadfokú bírósági ítélet [114]-[120] bekezdése a Btk. miniszteri indokolásában foglalt értelmezést tartalmaz ennek vonatkozásában {jogegységi határozat, Indokolás [33]}.
- [80] A Btk. VII. és VIII. Fejezete tartalmazza az egyes büntetési és intézkedési nemekre vonatkozó külön szabályokat, ami kiterjed az alkalmazási feltételek meghatározására is. Ez alapján vannak olyan szankciók, amelynek alkalmazására vonatkozóan speciális szabályokat tartalmaz a törvény, így például az indítványban hivatkozott közúti járművezetéstől eltiltás (Btk. 55. §), kiutasítás (Btk. 59. §) vagy a kitiltás (Btk. 57. §), illetve a foglalkozástól eltiltás (Btk. 52. §). E kategórián belül is meg kell különböztetni a kötelezően kiszabandó és az alkalmazás tekintetében mérlegelést tűrő szankciókat. Így például a foglalkozástól eltiltás büntetés kötelező a Btk. 52. § (3) bekezdésében írt kógens szabály alapján, ugyanakkor a Btk. 52. § (4) bekezdés már mérlegelést enged a bíróság számára. Az indítványban hivatkozott Btk. 55. § (2) bekezdése pedig az első mondatában úgy fogalmaz, hogy a „járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas állapotban vagy járművezetés bódult állapotban bűncselekményt követ el”, ugyanakkor a második mondatában különös méltánylást érdemlő esetben lehetővé teszi e büntetés mellőzését.
- [81] Mindennek tükrében az alkalmazott büntetés törvényességén mind a két követelménynek való megfelelésséget érteni kell, azaz az alkalmazott büntetési vagy intézkedési nemnek az adott szankcióra vonatkozó speciális szabály(ok)nak, továbbá a kiszabott büntetésnek

(bűnhalmazat esetén a halmazati büntetésnek) a büntetés céljának, valamint a büntetéskiszabási elveknek is.

- [82] A Be. a rendes jogorvoslatra vonatkozó rendelkezései között nem tartalmaz szűkítő előírást arra nézve, hogy a törvénysértő büntetés alatt kizárólag a Btk. büntetésekre és intézkedésekre vonatkozó szabályai közül csak mérlegelést nem tűrő, kötelező szabályainak a megsértését kell érteni.
- [83] A Be. másodfokú és harmadfokú felülbírálatra vonatkozóan garanciális szabályként fogalmazza meg a súlyosítási tilalmat. (Ezen túlmenően a fellebbviteli bíróságot is kötik a mértékes indítványra vonatkozó szabályok.) A Be. 595. §-ban szabályozott súlyosítási tilalom értelmében a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be. Ebből eredően, ha a közvadas ügyben az ügyész a terhelt terhére súlyosítás érdekében jelentett be fellebbezést, akkor mind a terhelt terhére, mind a javára megnyílik a büntetés megváltatásának a lehetősége, amelynek során a törvényesség vizsgálata mind a büntetés céljának, mind a büntetéskiszabás elveinek való megfelelésre, mind pedig az adott büntetési, intézkedési nem alkalmazásának lehetőségére, indokoltságára és mértékére kiterjed. Ez a szabály biztosítja, hogy a terhelt és védője kockázat nélkül gyakorolja a jogorvoslati jogát, mert kizárja a fellebbviteli eljárásban annak a lehetőségét, hogy a vádlottra hátrányosabb határozatot hozzanak, ha kizárólag a terhelt javára jelentettek be fellebbezést.
- [84] Az ismertetett büntető anyagi jogi szabályok alapján a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények miatt kiszabott egységes, halmazati büntetés esetén a büntetés törvényességének vizsgálata nem korlátozódhat az egyes büntetési nemek feltételrendszerének való megfelelésre, hanem ki kell terjednie arra is, hogy összhatásában igazodik-e a terhelt terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyához, a terhelt bűnösségének fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez, és alkalmas-e a speciális és generális prevenció érvényre juttatására.
- [85] Itt indokolt kitérni ismét a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény miniszteri indokolására, miszerint: „Külön szempont a jogorvoslati struktúrában a harmadfokú eljárás és a felülvizsgálat egymáshoz való viszonyrendszere. A működőképesség kritériuma ugyanis az, hogy ami harmadfokon nem javítható, arra felülvizsgálatban kell megteremteni a lehetőséget. A szabályozási logika erre tekintettel amellettszól, hogy a harmadfokú eljárásban, a határozat jogerőre emelkedése előtt kell – megelőzendően a felülvizsgálatot – minden jogi hibát orvosolni.” A miniszteri indokolás e része is alátámasztja, hogy a terhelttel szemben a másodfokú bíróság által kiszabott szankció törvényességének vizsgálata a – másodfellebbezésben sérelmezett és nem sérelmezett bűncselekmény miatt kiszabott – halmazati büntetés esetén is a harmadfokú felülbírálat része.
- [86] Összegezve: a Btk. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott rendelkezést sérelmező másodfellebbezés alapján a másodfokú bíróság által kiszabott büntetés(ek) és/vagy intézkedés(ek) teljes körű felülbírálatára kiterjed a harmadfokú felülbírálat, mivel a halmazati büntetés egységes jellegéből következően a bíróság az egyes büntetési, intézkedési nemek alkalmazásának szükségességét és tartamát (mértékét) a halmazatban álló valamennyi bűncselekményekre tekintettel és a büntetéskiszabási körülmények értékelésével határozza meg. A Be. 615. § (3) bekezdés a) és b) pontjának viszonyrendszerére tekintettel ez egyben azt is jelenti, hogy ez a megállapítás a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerinti másodfellebbezés esetén irányadó.

- [87] Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy a Kúria Bhar.1420/2021/13. számú ítéletében megjelenített jogértelmezés törvényes, míg a Győri Ítélőtábla jogértelmezése nem helytálló.
- [88] Mindezek alapján a Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján a – Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja értelmében – büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést sérelmező másodfellebbezés folytán a harmadfokú bíróság felülbírálata kiterjed a kizárólag az ellentétes döntéssel nem érintett bűncselekmény miatt kiszabott – és ebből következően másodfellebbezéssel nem támadható – büntetés és/vagy intézkedés törvényességének vizsgálatára (ebből következően a megváltoztatására is), ha a halmazatban álló bűncselekmények miatti halmazati büntetés több büntetési (intézkedési) nem egymás mellett történő alkalmazásával szabták ki. A Be. 618. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontjában megfogalmazott rendelkezés a felülbírálat terjedelmét kizárólag akkor érinti, ha az arra jogosultak a joghatályosan előterjesztett másodfellebbezésükben a másodfokú bíróság ítéletével kiszabott büntetést és/vagy intézkedést nem sérelmezték.

V.

- [89] A teljesség érdekében a Jogegységi Panasz Tanács kitér arra, hogy a legfőbb ügyész az indítványában egy olyan harmadfokú ügydöntő határozatot jelölt meg, amely a Bhar. 1420/2021/13. számú ítéletben foglaltakkal szemben eltérő álláspontot fogalmazott meg. Ugyanakkor a Kúriának az indítványozó által hivatkozott Bhar.93/2023/11. számú ítélete és annak az indítványban hivatkozott [33] bekezdése a Kúria Bhar.1420/2021/13. számú határozatában foglaltakkal egyező jogértelmezést fogalmazott meg. Eszerint ellentétes döntés esetén a másodfellebbezésben kifogásolható, hogy ebből következően „[...] milyen következtetésre jutott a büntetést illetően a másodfokú bíróság. A büntetést ugyanis nem cselekményenként szabja ki a bíróság, hanem halmazati büntetésként egységesen, valamennyi, a terhelt terhére értékelt bűncselekmény vonatkozásában. Ebben az esetben a harmadfokú bíróságnak meg kell vizsgálnia a fellebbezéssel nem érintett vagy eleve fellebbezéssel nem is támadható nem ellentétes, hanem mindkét fokon egyezően megítélt cselekmények tekintetében is azt, hogy ez a magatartás, ami a másodfokú bíróság által alapul vett a tényállásban, bűncselekmény-e és ha igen, akkor miként minősül. Majd ezek vizsgálatát követően lehet meghozni a büntetésre vonatkozó – egységes – döntést.” Így a Kúria ítélkezési gyakorlata – a BHGY-ban is közzétett határozatok alapján – e kérdésben következetes.
- [90] A Jogegységi Panasz Tanács rögzíti, hogy a Bszi.-t módosító 2019. évi CXXVII. törvény előterjesztői indokolása szerint „a bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni”. A jogalkotó ugyanakkor lehetővé tette „az eltérést a Kúria jogértelmezésétől, ha az az ügy körülményei vagy az Alaptörvénnyel való összhang érdekében szükséges”. A Kúria precedensértékű határozatától való eltérés indokoltá tette az eltérés megalapozottságának vitatását lehetővé tevő jogorvoslat megteremtését „amelyre elsősorban a büntető eljárási, [...] perrendtartásokról szóló törvényekben biztosított rendes és rendkívüli jogorvoslati eszközök alkalmasak.” (az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvényhez fűzött végső előterjesztői indokolás). A Be. 649. § (6) bekezdése értelmében a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától való eltérés esetén felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő abban az esetben, ha az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett. A Be. 561. § (3) bekezdés g) pontja értelmében az ítélet indokolásának kötelező eleme azoknak az indokoknak a kifejtése, amelyek miatt a bíróság – a 649. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kérdésben – eltért a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától, ide nem értve a jogegységi határozatot. (E szabály a

Be. 589. § és a Be. 617. § alapján a harmadfokú bírósági eljárásban irányadó.) A legfőbb ügyész által előterjesztett előzetes döntéshozatali indítványban megjelölt jogkérdés azonban nem feleltethető meg a felülvizsgálati indítvány alapjául szolgáló Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott anyagi jogi, illetve a Be. 649. § (2) bekezdésében taxatív felsorolt eljárási szabálysértéseknek, ezért a Győri Ítélőtábla harmadfokú határozatának vonatkozásában a Be. 649. § (6) bekezdése alapján az eltérésre alapított felülvizsgálat lehetősége kizárt.

VI.

- [91] A Jogegységi Panasz Tanács megállapította, hogy az indítványban megjelölt kérdésben a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától eltérő harmadfokú határozat az ellentétes ítélkezési gyakorlat kialakulását igazolja, és az ítélkezési gyakorlat egységesítése érdekében jogegységi határozat meghozatala indokolt.
- [92] Mindezekre tekintettel a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, 32. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (1) bekezdés c) pontja, valamint 40. § (1) és (2) bekezdései alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [93] A Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2024. november 25.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró